

בדרכו

מרבן של כל בני הגולה
מרן שר התורה שליט"א

אמונה

גיליון קכ"ח
פר' בשלח – שירה
תשפ"ב

דרך פיקודיך

פנינים על פרשת שבוע מרבינו

התנאי עם הים שייקרא לישראל

וַיִּשָּׁב הַיָּם לַפְּנוֹת בְּקֶרֶת לְאֵיתָנוּ (י"ד כ"ז)

חביב על רבינו לספר את העובדא הבאה.

הגאון רבי חיים מוואלוז'ין זי"ע תלמידו של הגאון מוילנא זי"ע, היה רגיל מפעם לפעם לבוא אל רבו הגדול מוילנא, ולשטוח לפניו ספיקותיו ושאלותיו, פעם אחת קודם שנסע ביקש ממנו בנו הילד, הג"ר יצחק (איצלה) שרוצה גם להצטרף לביקור, והסכים לו אביו. כשהגיעו נתנו שלום זה לזה, ואז פנה הגאון מוילנא אל הנער הצעיר ואמר לו נו, תגיד איזה קושייה טובה. פתח הילד ושאל:

נאמר בפסוק אחרי קריעת ים סוף (שמות י"ד כ"ז) וַיִּשָּׁב הַיָּם לַפְּנוֹת בְּקֶרֶת לְאֵיתָנוּ, ואיתא במדרש (ע"י מדרש הגדול כאן, ושמו"ר כ"א ו') אל תקרי לאיתנו אלא לתנאו, תנאי התנה הקב"ה עם הים שיהא נקרע לישראל. וצ"ע היכן מצינו בתורה שהתנה הקב"ה תנאי כזה עם הים?

נהנה הגר"א משאלת הילד ואמר לו, ואיך אתה מיישב קושיא זו, השיב הילד: כי כתוב במעשה בראשית (א' ט') וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וַתִּרְאֶה הַיִּבְיָשָׁה וַיְהִי כֵן, ויש להבין הלא אם יקוו המים אל מתחת השמים, א"כ ממילא "ותראה היבשה", ולמה שנה הכתוב וכפל, ואלא שכאן מרומז התנאי, שאמר הקב"ה יבוא זמן ותראה היבשה. נהנה הגר"א ז"ל מדברי הנער הצעיר ואמר לאביו, הוא עוד יגדל לדרשן גדול...

לא להתפעל מביקורת

וַיִּלְנֹו הָעַם עַל מֹשֶׁה לֵאמֹר (ט"ו כ"ד)

אמר רבנו בבדיחותא: כתוב בתהלים (ק"ו ט"ז) וַיִּקְנְאוּ לַמֶּשֶׁה בַּמִּצְוָה לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ ה', אבא זללה"ה היה אומר בדרך רמז, כי יש כאלה שתמיד יש להם תלונות והערות הפוכות בכל דבר.

על משה רבינו שהיה פרוש מאשה והיה כמלאך שלא אכל ארבעים יום וכו', טענו עליו שאינו מספיק במחנה, וזהו ויקנאו למשה במחנה, ואילו על אהרן שכן היה מעורה עם הבריות ורוף שלום, בין אדם לחברו ובין איש לאשתו עליו אמרו הפוך, שהוא לא מספיק קדוש ה'... ומזה רואים שלא להתפעל מכל ביקורת של אנשים.

והוסיף עוד עובדה בענין "בעלי התלונות", שכבר הובאה בספרי הקדמונים: פעם אחת הלכו אב ובנו עם חמור. האב רכב על החמור והבן הלך לידו רגלי. עבר שם אדם אחד וראה את המחזה, ואמר לאב, וכי לא תרחם על בנך שהולך ברגל דרך ארוכה? קיבל האב את הדברים וירד מהחמור והעלה עליו את בנו.

עבר שם אדם נוסף וראה את הבן רוכב והאב הולך ברגל, פנה לבן והעיר לו: וכי זה כיבוד אב? קיבל הבן את הדברים ועלו שניהם וישבו על החמור. פגשו אדם שלישי ואמר: וכי לא תרחמו על החמור שסוחר משא כה כבד? וירדו שניהם.

פגעו באיש רביעי שהביט בהם והעיר: מתזה כה משונה אני רואה, שלשה חמורים (שני אנשים וחמור...) הולכים, ואין אחד רוכב על חבירו... סוף דבר היה שלקחו שני האנשים החמור ושמוהו על שכמם. זה הסוף של מי שמתפעל מכל מה שאומרים לו...

מדוע עמלק האריך ימים

שאלה: "ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב" (י"ז י"ג). מוכח בפסוק שגם עמלק בעצמו בנו של אליפז יצא למלחמה, ויוצא שחי כמאתים וחמישים שנה, מפני מה זכה רשע זה לחיים כה ארוכים.

תשובה: כדי שיקבל מפלתו. ובפעם אחרת ענה: כדי שימות במיתה משונה. (לוקט מחספרים שבענו מטובך, אריה שאג)

דרך מצוותיך

שו"ת בהלכה מרבינו

סימן ר"ז – דיני הפסק וטעויות בכרכת הפירות

אופן האחיזה בימינו כשמברך

שאלה: סעיף ד', "כל דבר שמברך עליו לאוכלו או להריח בו, צריך לאחזו בימינו", האם סגי באוחזו ומונח על השולחן, או דבעי שיהיה מונח נמי בידו. תשובה: יותר טוב בידו.

שתיקה בין ברכה לאכילה

שאלה: שתק בין ברכה לאכילה, בכמה זמן הוי הפסק. תשובה: בהיסח הדעת.

בהא דהביאו לפנינו מאותו מין שאינו צריך לברך שוב

שאלה: בטור סעיף ה' "מי שבירך על פירות שלפניו, ואח"כ הביאו לו מאותו המין, א"צ לברך", וכתב הב"י שדין זה נלמד מתשובת הרשב"א, ע"ש. וצ"ע דלכאורה זהו גמ' מפורשת בפסחים (ק"א:), שינוי יין א"צ לברך. תשובה: אולי דוקא ביין.

טעימת מלח שיש על הגרעינים קודם הברכה

שאלה: האוכל גרעינים – כשמפצחם טועם המלח לפני הברכה, האם שרי. תשובה: אין בכך כלום.

סימן רז – דין ברכה אחרונה על הפירות

ברכה אחרונה הוי סילוק

שאלה: בירך שהכל ושתה שיעור רביעית, או בירך העץ וכדו' ואכל שיעור ברכה אחרונה, וכעת רוצה לברך כדי שלא יעבור זמן שיעור עיכול, ואחרי הברכה האחרונה רוצה להמשיך לשתות או לאכול, האם שרי או שברכת בורא נפשות הוי סילוק. תשובה: בודאי דהוי סילוק. (אריה שאג)

פירות ומזונות מה להזכיר קודם

שאלה: אכל פירות מז' מינים כשיעור, ומזונות ספק שיעור, דקיי"ל שכולל את המזונות בתוך הברכה אחרונה, את מה יזכיר קודם, את המזונות או את הפירות תשובה: אין קפידא.

מה יאמר בפירות שהם ספק מאר"י

שאלה: פירות שהם ספק האם הם מארץ ישראל או מחו"ל, אין מסיימים את הברכה מספק, על הפירות או על פירותיה תשובה: הפירות.

לחתום על יין מאר"י "על פרי גפנה"

שאלה: כששותים יין של ארץ ישראל, האם מסיימים על הארץ ועל פרי גפנה או שמסיימים כמו רגיל על הארץ ועל [פרי] הגפן תשובה: נהגו על [פרי] הגפן.

לכלול בעל המחיה בריה פחות משיעור

שאלה: האוכל ענבים "בריה" פחות מכשיעור ודעתו לאכול גם מזונות כשיעור ויכלול את הפירות בעל המחיה, האם יש חשש של איסור בדבר ויאמר "על המחיה ועל הפירות" תשובה: רשאי.

הפרשת תרומ' משאריות האוכל

שאלה: האם מהני לעניין מעשרות, שאומר שכל שאריות הפירות והירקות שנשארים ולא אוכלים אותם – יהיו מעשר ותרומה כפי הדין. תשובה: אין ראוי. (מתוך הספר משיבת נפש שעתידי לנאת לאור אי"ה)

בדרתו נלך

מהנעשה והנשמע בקודש פנימה

- הרה"ג ר' נפתלי מנחם ווייס רב בית המדרש ספינקא בירושלים נכנס להתברך מרבן של ישראל לרגל החלאקה לבנו.
- לקראת תחילת לימוד חמישה חומשי תורה נכנסו תלמידי כיתה א' מת"ת תורת יוסף בירושלים להתברך מרבן של ישראל, רבינו חילק לילדים חומש בראשית וברכס בחביבות.

- רבותינו עיני העדה רבן של ישראל שליט"א ומרן ראש הישיבה שליט"א במכתב חיזוק בעקבות התפשטות נגיף הקורונה מחדש, וקוראים שלא לבטל חלילה את הלימודים ולהתחזק בלימוד התורה, וז"ל:

בס"ד ד' שבט שמיטה תשפ"ב
הובתינו לעת כזו

כאשר שוב מתרגש עלינו הנגיף המפריע, וזאת ועוד צרות רבות ורעות יותר מהרגיל הי"ר, ודאי צריכים הכל להתחזק בתפילה ובשקידת התורה, ולא להכנע לעצת היצר שרוצה להפריע ללומדי התורה, אלא כל או"י יתחזק בסדרי הלימוד.

וכפרט בעת כזאת שעולם כמנהגו נוהג באין מפריע, לא תהא כהנת כפונדקית לפגוע ח"ו רק במוסדי העולם, ועל כל הלומדים ובכללם בני ובנות ישראל הלומדים תורה ויראת השם, לזכור כי התורה היא מגנט ומצלא יותר מכל ההשתדלויות וחלילה לבטל הלימודים, אמנם צריך להשתדל בכל דרכי הטבע שלא להדביק אחרים ח"ו, וגם להתחסן כל אחד לפי מצבו, ונעתיר בתפילה ותחנונים כי בזכות התורה יסר השי"ת מעלינו את הנגע הזה ויושיענו מכל הצרות.

- תלמידי ישיבת מטה ראובן לצעירים בני חו"ל נכנסו להתברך מרבינו בביקור שאל רה"י שליט"א השאלות שהוכנו מראש כדת מה לעשות בין כותלי הישיבה, בין היתר שאל רה"י איך יכולים תלמידי הישיבה, השוהים ברחוק מקום מבית הוריהם, לקיים מצוות כיבוד אב ואם, ורבינו השיב שהתלמידים יתפללו על הוריהם ובוזה יקיימו מצווה זו, לאחמ"כ עברו תלמידי הישיבה להתברך מפ"ק, רבינו שליט"א הביע התפעלות מהאצילות הניכרת ע"פ התלמידים ובירכם בברכת ברכה והצלחה.

- ביום ראשון רבינו השתתף במסע לויית להבחל"ח הרה"ג ר' ברוך אברהם בן נדל בן הגה"צ ר' גדליה נדל זצוק"ל

- במכתב חריף ונוקב יצאו רבן של ישראל מרן שר התורה שליט"א ורבינו מרן ראש הישיבה שליט"א ומרן חכם שלום כהן שליט"א, ומרן הגר"ש בעדני שליט"א ורבינו ואדמור"י העיר בית שמש נגד ניסיונות ר"ע בית שמש בהקמת גנים עירוניים אשר תחת ממ"ח רח"ל, במסווה שקרי כביכול מדובר בגני בית יעקב, וכך כתבו רבותינו:

בס"ד שבט תשפ"ב
לכבוד אהב"י תושבי בית שמש היקרים והנעלים שיהיו ברוכים תהיו

מצות האב והאם להנך הילדים ולהרגילם לאמונה, תורה, יראת שמים, ומדות טובות, והינך זה הוא מגיל קטנות ממש, וכשאחז"ל קמן היודע לדבר אביו מלמדו וכו', גני הילדים לבנים ולבנות תפקידם לפעול בזה, ולהיות שותפים בחינוך הילדים כרצון ההורים, בדרך התורה.

לכן דבר פשוט הוא, שאין לרשום את הילדים בגני ילדים עירוניים אשר אינם תחת הכוננת גדולי ישראל, ואף שאומרים כי הם ברוח בית יעקב, אין בזה ממש, ואדרבה יש בזה פתח להינך נגד התורה, וחלילה להפקיד את נשמות צאצאינו בידם, וק"ו שאין ללמד בגנים אלו, או לסייע להם, "ועל כל אחד ואחד לשלוח את צאצאיו להתחנך אך ורק בגני הילדים אשר הם תחת הנהלה של אנשים היראים לדבר השם, העומדים על משמר החינוך, בהדרכת גדולי ישראל, שיהא על טהרת הקודש, בדרך ישראל סבא. ויהי רצון שזכות המסירות למען חינוך הילדים בדרך התורה, תעמוד לכם שתזכו לסייעתא דשמיא בחינוכם, ולרוב נחת דקדושה מכל צאצאיכם לאורך ימים ושנים.

- ביום שלישי נערך בקודש פנימה בראשות רבינו מעמד נורא הוד, במעמד אמר רבינו יחד עם הגאון הגדול רבי שרגא שטיינמן שליט"א ראש ישיבת ארחות תורה והגאון רבי מרדכי שמואל אדלשטיין שליט"א רבה דנאות יוסף והגאון ר' יצחק שאול קנייבסקי בנו חביבו של רבינו, את פרשת המן לישועתם של אלפי תורמי 'קופת העיר', לאחר המעמד חתמו שטר פרנסה עבור התורמים בו ברכת רבינו כי יזכו מידה כנגד מידה לפרנסה ברווח ולעשירות כפי שהובטחנו בשו"ע יו"ד סי' רמ"ז ס"ד.

- ביום רביעי סיימו רבבות עמך בית ישראל את מחזור ד' ברמב"ם שמיטה ויובל, ומחזור א' בספר קיצור דיני שביעית, הנלמד מידי יום ע"פ תקנת רבן של ישראל.

א"ח: 10/11. א"ח: 10/11. עקב כהן

<p>קריאת קודש על משמר החינוך מאת מרן רובן גדולי התורה והחסידות שליט"א רבי ואדמו"רי העיר בית שמש שליט"א</p> <p>בס"ד לכבוד אהב"י תושבי בית שמש היקרים והנעלים שיהיו ברוכים תהיו.</p> <p>מצות האב והאם להנך הילדים ולהרגילם לאמונה, תורה, יראת שמים, ומדות טובות, והינך זה הוא מגיל קטנות ממש, וכשאחז"ל קמן היודע לדבר אביו מלמדו וכו', גני הילדים לבנים ולבנות תפקידם לפעול בזה, ולהיות שותפים בחינוך הילדים כרצון ההורים, בדרך התורה.</p> <p>לכן דבר פשוט הוא, שאין לרשום את הילדים בגני ילדים עירוניים אשר אינם תחת הכוננת גדולי ישראל, ואף שאומרים כי הם ברוח בית יעקב, אין בזה ממש, ואדרבה יש בזה פתח להינך נגד התורה, וחלילה להפקיד את נשמות צאצאינו בידם, וק"ו שאין ללמד בגנים אלו, או לסייע להם, "ועל כל אחד ואחד לשלוח את צאצאיו להתחנך אך ורק בגני הילדים אשר הם תחת הנהלה של אנשים היראים לדבר השם, העומדים על משמר החינוך, בהדרכת גדולי ישראל, שיהא על טהרת הקודש, בדרך ישראל סבא.</p> <p>ויהי רצון שזכות המסירות למען חינוך הילדים בדרך התורה, תעמוד לכם שתזכו לסייעתא דשמיא בחינוכם, ולרוב נחת דקדושה מכל צאצאיכם לאורך ימים ושנים.</p>	<p>חיים קייבסקי מרן נחום ברוך'ג מנצ"ח מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</p> <p>דוד טווערסקי מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</p> <p>ג' גרשון אלדשטיין מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</p> <p>שלום כהן מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</p> <p>שמעון בעדני מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</p>
--	--

<p>הובתנו לעת כזו</p> <p>בס"ד ד' שבט שמיטה תשפ"ב כאשר שוב מתרגש עלינו הנגיף המפריע, וזאת ועוד צרות רבות ורעות יותר מהרגיל הי"ר, ודאי צריכים הכל להתחזק בתפילה ובשקידת התורה, ולא להכנע לעצת היצר שרוצה להפריע ללומדי התורה, אלא כל או"י יתחזק בסדרי הלימוד.</p> <p>וכפרט בעת כזאת שעולם כמנהגו נוהג באין מפריע, לא תהא כהנת כפונדקית לפעוע ח"ו רק במוסדי העולם, ועל כל הלומדים ובכללם בני ובנות ישראל הלומדים תורה ויראת השם, לזכור כי התורה היא מגנט ומצלא יותר מכל ההשתדלויות וחלילה לבטל הלימודים, אמנם צריך להשתדל בכל דרכי הטבע שלא להדביק אחרים ח"ו, וגם להתחסן כל אחד לפי מצבו, ונעתיר בתפילה ותחנונים כי בזכות התורה יסר השי"ת מעלינו את הנגע הזה ויושיענו מכל הצרות.</p>	<p>גם אננו מצטרפים לקריאתם של גדולי ישראל שליט"א</p> <table border="1"> <tr> <td>אשר עקב אלון מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>חנה אלכס מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>יוסף אקסר מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>יצחק אפשטל מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> </tr> <tr> <td>דוד גרש מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>אברהם ברוך מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>דוד טווערסקי מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>ג' גרשון אלדשטיין מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> </tr> <tr> <td>הושע דרוק מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>דוד הכהן מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>יצחק שאר סני מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>ג' ציון עקב הלוי זאנון מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> </tr> <tr> <td>חיים זאנון מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>שלי שאל כהן מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>משה ז' פיינלס מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>ברוך מנדל זאנון מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> </tr> <tr> <td>אליעזר פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>חנניאל פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>ארי קנין מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> </tr> <tr> <td>אלעזר פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>אשר חיים פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>נתן פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>אלחנן פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> </tr> <tr> <td>חיים משה ליב הלוי רובינשטיין מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>דוד רייזמן מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>ישראל יצחק שטיינמן מרן זושא זושא'ג מנצ"ח</td> <td>ישראל זושא זושא'ג מנצ"ח</td> </tr> </table>	אשר עקב אלון מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	חנה אלכס מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	יוסף אקסר מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	יצחק אפשטל מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	דוד גרש מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	אברהם ברוך מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	דוד טווערסקי מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	ג' גרשון אלדשטיין מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	הושע דרוק מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	דוד הכהן מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	יצחק שאר סני מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	ג' ציון עקב הלוי זאנון מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	חיים זאנון מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	שלי שאל כהן מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	משה ז' פיינלס מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	ברוך מנדל זאנון מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	אליעזר פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	חנניאל פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	ארי קנין מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	אלעזר פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	אשר חיים פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	נתן פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	אלחנן פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	חיים משה ליב הלוי רובינשטיין מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	דוד רייזמן מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	ישראל יצחק שטיינמן מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	ישראל זושא זושא'ג מנצ"ח
אשר עקב אלון מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	חנה אלכס מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	יוסף אקסר מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	יצחק אפשטל מרן זושא זושא'ג מנצ"ח																										
דוד גרש מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	אברהם ברוך מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	דוד טווערסקי מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	ג' גרשון אלדשטיין מרן זושא זושא'ג מנצ"ח																										
הושע דרוק מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	דוד הכהן מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	יצחק שאר סני מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	ג' ציון עקב הלוי זאנון מרן זושא זושא'ג מנצ"ח																										
חיים זאנון מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	שלי שאל כהן מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	משה ז' פיינלס מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	ברוך מנדל זאנון מרן זושא זושא'ג מנצ"ח																										
אליעזר פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	חנניאל פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	ארי קנין מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	מרן זושא זושא'ג מנצ"ח																										
אלעזר פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	אשר חיים פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	נתן פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	אלחנן פריד מרן זושא זושא'ג מנצ"ח																										
חיים משה ליב הלוי רובינשטיין מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	דוד רייזמן מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	ישראל יצחק שטיינמן מרן זושא זושא'ג מנצ"ח	ישראל זושא זושא'ג מנצ"ח																										

לע"נ הגאון הגדול ר' שלום בן ציון ב"ר שמואל פלמן זצוק"ל מח"ס שלמי תודה

נלב"ע י"ב שבט תשע"ה
ה'תשפ"ב א"ח: 10/11